

Darwin-seuran puheenjohtaja ei tunne darwinilaista adaptaatiota?

■ Paul Tiensuu

Osmo Tammisaloon mielestä adaptaatioiden ”huollellinen luonnehtiminen auttaisi [...] valtiotieteiden edistymistä” (*Tieteessä tapahtuu* 7/2009). Minusta taas näyttää siltä, että evoluutioteorian opiskeleminen tekisi hyvää Darwin-seuran puheenjohtajalle itselleen.

Tammisalo lainaa aiempaa kommenttiani (*Tieteessä tapahtuu* 6/2009) seuraavalla tavalla:

Paul Tiensuu toteaa, että ”adaptaatioteorian” mukaan ”ihmisen toimintaa ohjaavat keskeisesti hänen perimänsä geenit”. Tämän kaltaisesta adaptaatioteoriasta en [Tammisalo] ole aiemmin kuullut.

Tammisaloon mukaan jonkin ominaisuuden osoittautuminen adaptaatioksi ei ”kerro mitään siitä, mikä käyttäytymistämme ohjaa”.

Darwinilainen adaptaatio merkitsee vain luonnonvalinnan tuottamaa adaptaatiota, ja luonnonvalinnassa on kyse geenien selviytymisestä. Darwinilainen adaptaatioteoria koskee siis nimenomaisesti geneettisesti periytyviä sopeutumia (eikä esimerkiksi opittuja sopeutumia). (Richard Dawkins 2002, s. 261.)

Tammisaloon minulta lainaama kohta kokonaisuudessaan kuuluu seuraavasti:

Empiiristä dataa on esim. tilastollinen fakta nuorten miesten suuremmasta rikollisuudesta suhteessa nuoriin naisiin, ainakin joissakin länsimaissa. Sen sijaan se, että havaittu ilmiö selittyisi ensisijaisesti satojatuhansia vuosia sitten miehillä vaan ei naisilla yleistyneillä geneeillä, jotka nykyään aiheuttavat taipumusta rikollisuuteen, on hypoteesi. Tällainen hypoteesi on liitettävä adaptaatio-teoriaan, jonka mukaisesti ihmisen toimintaa ohjaavat keskeisesti hänen perimänsä geenit.

On päivänselvää, että selitettäessä geneeillä toimintaa, tarvitaan teoria, jonka mukaisesti geenit myös toimintaa ohjaavat. Tämä ei muutu miksikään, vaikka selitystä haettaisiin adaptaatiosta, eikä puhuttaisi suoraan geneeistä: adap-

taatiolla selittäminen vain tarkentaa geneettisen syyn luonnonvalinnan kautta kehittyneeksi. Kuten Dawkins hyvin selvästi sanoo edellä mainitussa teoksessa, ei voida keskustella edes mahdollisuudesta, että jokin käyttäytymismalli olisi kehittynyt luonnonvalinnan tuloksena, oletta- matta geneettistä variointia tämän käyttäytymismallin suhteen. Käyttäytymismallin, oli se mikä tahansa, kannalta relevanttia geneettistä vaihtelua, sen paremmin kuin mallin periytymistäkään, ei ole olemassa, jos geenit ovat sen suhteen yhdenkään.

Darwinilainen adaptaatio on tulosta luonnonvalinnasta, joka toimii geenien periyty- misen kautta. Selitettäessä darwinilaisten adaptaatioiden avulla jotakin ihmisen käyttäytymistä, kuten Tammisaloon omaa esimerkkiä altruismia, on siis oletettava, että ihmisen toimintaa ainakin tässä suhteessa ohjaavat keskeisesti hänen perimänsä geenit, riippumatta siitä tuottiko alkupe- räinen adaptaatio juuri sitä toimintaa, mitä sillä nykyään selitetään. Muuten kyseinen adaptaatio ei selitä ilmiötä. Darwinilainen adaptaatio on siis juuri sellaista adaptaatioteoriaa, mistä Darwin-seuran puheenjohtaja ei ole kuullutkaan.

Lähde

Richard Dawkins 2002: ”Genetic Determinism and Gene Selectionism”. Teoksessa Justine Burley ja John Harris 2002: *A Companion to Genethics*. Blackwell, Oxford.

Kirjoittaja on valtiotieteen ylioppilas.